

Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Overbetuwe en Liander

Ten behoeve van de ontwikkeling van het laag- en middenspanningsnet en in het bijzonder plaatsing van nieuwe middenspanningsruimtes

Ondergetekenden:

De gemeente Overbetuwe, gevestigd aan de *Dorpsstraat 67 te Elst*, ingeschreven in het handelsregister met nummer 51178567, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door: *de heer E. Westerbeek, in zijn functie van wethouder van de gemeente Overbetuwe*, ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d.

hierna te noemen '**de gemeente**',

en

Liander N.V., gevestigd aan de Utrechtseweg 68 te Arnhem, geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 08021677, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H. Baud in zijn hoedanigheid als Directeur Klant & Ontwerp,

hierna te noemen: '**Liander**'.

hierna gezamenlijk te noemen: **Partijen**

Verklaren in gezamenlijkheid te werken aan de hieronder opgenomen doelen en resultaten middels de nader uit te werken processen, afspraken en inzet van middelen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De komende jaren moeten grote aanpassingen gedaan worden aan het laag- en middenspanningsnet om aan de toekomstige vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen. We voorzien een ruime verdubbeling van het aantal middenspanningsruimtes in het landschap en een forse aanpassing van het elektriciteitsnet. Daarnaast is de omvang van de operatie zodanig dat deze niet uitvoerbaar is wanneer deze locatie voor locatie wordt opgepakt. Dit geeft aanleiding om de aanpak op grote schaal, vanuit de ruimtelijke agenda, aan te gaan en in samenspraak tussen netbeheerder en gemeente tot een inpassing in bulk te komen.

1.2 Achtergrond en noodzaak

De verduurzaming en klimaatadaptatie van onze leefomgeving is in volle gang. Om deze opgave aan te kunnen, zijn belangrijke aanpassingen aan het energiesysteem aan de orde. Het is voor de gemeenten in het dekkingsgebied van Liander noodzakelijk een warmte- en energietransitie in te zetten, passend bij de toekomstvastheid van de openbare buitenruimte als geheel. Afhankelijk van de te maken keuzes, is de aanpassing van het elektriciteitsnet hier onderdeel van. We zien een grote toename van de vraag naar elektriciteit als antwoord op duurzaam verwarmen en elektrisch rijden. Daarnaast zien we een verandering op het elektriciteitsnet door decentrale opwekking en distributie van elektriciteit (zonnepanelen etc.). Het geheel maakt dat ook het laagspanningsnet niet overal op haar toekomst is voorbereid en, vaak op korte termijn, forse uitbreiding en soms een ruime verdubbeling behoeft.

Parallel aan deze opgave is het ook duidelijk dat de inrichting van de openbare ruimte een steeds complexere opgave wordt. Vooral in gebieden met bestaande bebouwing en verstedelijking is het vinden van locaties voor nieuwe of groeiende functies steeds complexer. Dit geldt zowel bovengronds, waar verschillende functies op ruimte concurreren, als ondergronds, waar

verschillende netwerken en infrastructuur in elkaar vervlochten moeten worden en vervolgens effectief beheerd.

1.3 Kader waarbinnen de samenwerking ontstaat

1.3.1 Belangen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden gemeente

De gemeente is de beheerder van de openbare ruimte en heeft de verantwoordelijkheid om voor haar grondgebied goed beheer uit te voeren. Binnen haar belang moeten de maatschappelijke opgaves t.a.v. de warmtetransitie, verduurzaming en klimaatadaptatie ruimtelijk worden ingepast. De gemeente is bevoegd uit dien hoofde middels een vergunningensysteem voorwaarden te stellen aan ruimtelijke inpassing en civieltechnische werkzaamheden die in het openbaar gebied worden uitgevoerd. Daarnaast is de gemeente eigenaar/rentmeester van openbare gronden waarop functionaliteiten voor het algemeen nut gesitueerd kunnen worden. Tevens is de gemeente verantwoordelijk voor het gemeentelijk rioleringsstelsel.

1.3.2 Belangen en verantwoordelijkheden Liander

Liander is de netbeheerder van het elektriciteits- en gasnetwerk in de gemeente Overbetuwe en heeft als taak dit net te onderhouden. Liander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staat in artikel 2.29 onder p. vermeld dat Liander de bevoegdheid heeft om vergunningsvrij een middenspanningsruimte te plaatsen. Voor de graafwerkzaamheden is instemming van de gemeente nodig op grond van de Verordening Fysieke Leefomgeving.

2 Beoogde doelen nadere overeenkomst

2.1 Doelen en opgave Liander t.a.v. middenspanning en laagspanning

Liander stelt zich tot doel om tot jaar 2050 haar elektriciteitsnetwerk toekomstvast te hebben. Binnen deze samenwerking heeft deze doelstelling alleen betrekking op de uitrol van het laagspanningsnetwerk (inclusief middenspanningsruimtes) voor de bestaande bebouwde omgeving in combinatie met de gekozen warmteoplossing door de gemeente.

2.2 Doelen en opgave vanuit de gemeente

De gemeente stelt zich tot doel om de samenwerking met Liander zo optimaal mogelijk vorm te geven. Dit ter ondersteuning van de doelstelling van Liander om in het jaar 2050 of eerder de gemeente voorzien te hebben van een toekomstvast elektriciteitsnet. Daarnaast stelt de gemeente zich tot doel om zo goed mogelijk de ruimtelijke inpassing van middenspanningsruimtes vorm te geven.

2.3 Gezamenlijk doel en opgave

Liander en de gemeente hebben als doel om te komen tot een robuust elektriciteitsnet dat op een verantwoorde wijze ruimtelijk wordt ingepast. Door ondertekening van deze overeenkomst geven partijen elkaar het vertrouwen in een goede samenwerking. Partijen streven ernaar om in het jaar 2025 de benodigde kaders verder uit te werken en vast te leggen in een nadere overeenkomst (NOK). Tevens zullen partijen de buurten op basis van prioritering verder uitwerken in buurtrealisatieplannen als onderdeel van de NOK. Liander zal de prioritering in eerste instantie maken op basis van de techniek. De gemeente zal prioritering aanreiken op basis van gemeentelijke ontwikkelingen zoals woningbouwplannen, de warmtetransitie, onderhoudsplannen in de openbare ruimte zoals de vervanging van rioleringen als ook de ontwikkelingen in de mogelijke scenario's voor energiesystemen in buurten van de gemeente.

Binnen de buurtrealisatieplannen is het doel te komen tot locatiebepaling van de nieuwe middenspanningsruimtes, waarbij Liander met name de verantwoordelijkheid neemt vanuit de zorg voor techniek en de gemeente verantwoordelijkheid neemt voor de ruimtelijke inpassing om locaties te bepalen.

2.4 Uitwerking van de opgave

2.4.1 Onzekerheden vermogensvraag

Op het moment van ondertekenen van deze samenwerkingsovereenkomst is er nog slechts een hoogover beeld bij de warmteoplossingen en duurzaamheidsoplossingen in de buurten. Daardoor is slechts binnen marges aan te geven welke vermogensvraag buurten in het jaar 2050 zullen hebben. Om die reden wordt er bij de berekeningen uitgegaan van een tussen Liander en de gemeente af te spreken scenario, voor zover beschikbaar gevoed door data en informatie over de meest waarschijnlijke toekomst. Hierin worden tevens de ontwikkelplannen van de gemeente en de verschillende woningcorporaties meegenomen.

2.4.2 Doorvertaling naar de te realiseren laagspanningsnetten

Op basis van het type woningen in een buurt en rondom de warmteoplossing, maakt Liander een schatting voor de verwachte vermogensvraag. Deze schatting is gebaseerd op het verbruik t.b.v. elektrisch koken, het opladen van elektrisch aangedreven voertuigen, de opwek van zonnepanelen en het verwarmen van de woningen.

Indien er géén informatie beschikbaar is m.b.t. de warmteoplossing, dan kan worden uitgegaan van het zogenaamde 'all-electric scenario' uitgangspunt, waarbij het energienet wordt berekend op het verwarmen van woningen en panden middels elektriciteit (warmtepomp). Dit scenario heeft echter een grotere impact op het benodigde elektrische netwerk en daarmee ruimtebeslag in de openbare buitenruimte.

2.5 Afspraken t.a.v. het te bereiken resultaat

Het te bereiken resultaat is:

1. Afspraken over de te kiezen warmteoplossing per buurt, gekoppeld aan de benodigde gemeenteparticipatie en samenhang met de netverzwaring;
2. Afspraken over de benodigde ruimte, inclusief inpassing en vormgeving van een toekomstvast elektriciteitsnet voor alle buurten in de gemeente, waarin de bestaande belangen in aanmerking worden genomen en er sprake is geweest van communicatie op maat en participatie indien gewenst. In de buurten die reeds toekomstvast zijn, hoeft Liander vermoedelijk geen of zeer beperkte wijzigingen aan het laagspanningsnet te doen.
3. Een planning waarin voor de komende 2 tot 5 jaar wordt vastgelegd welke buurten worden opgepakt in het kader van de buurtaanpak. Deze planning wordt elk half jaar besproken. De planning voor de uitvoering van deze plannen wordt op een nader te bepalen moment vastgesteld, in overeenstemming met de urgentie en met zorgvuldige overweging t.o.v. andere realisatiebelangen. In de Nadere Overeenkomst (NOK) wordt inzicht gegeven in de buurten waar als eerste gestart gaat worden.

Liander heeft tevens aandacht voor het feit dat naast de opgave voor het elektriciteitsnet er ook een opgave ligt voor het saneren van broze gasleidingen.

3 Uitwerking van de samenwerking

3.1 Proces en de planning

Het beoogde proces bevat op hoofdlijnen:

1. het uitwerken van inhoudelijke kaders t.a.v. onderstaande thema's in een nadere overeenkomst (NOK):
 - toekomstvast net, energiebehoefte buurt;
 - relevante beleids- en ontwikkelplannen van de gemeente;
 - locatiebepaling van middenspanningsruimtes;
 - ruimtelijke inpassing en vormgeving van middenspanningsruimtes;
 - samenhang met andere werkzaamheden en planningen;
 - communicatie en participatie met bewoners en bedrijven over elektriciteitsnet;
 - vergunningen en instemmingsaanvragen/meldingen;
 - financiën, grondzaken en beheer;

- prioritering en werkvolgorde bij realisatie.
2. het uitrollen van de kaders en afspraken onder 1. in buurtrealisatieplannen waarbij buurt voor buurt binnen de kaders een toekomstvast netwerk zal worden ontworpen;
3. het verankeren van de benodigde bovengrondse ruimte door middel van aankoop van de benodigde grond en het verkrijgen van de benodigde vergunningen;
4. de uitrol van vastgelegde locaties naar een technisch netontwerp en realisatie met bijbehorende instemming van beide partijen. Het onder 3.2.1 genoemde team werkt deze processen uit tot deelprocessen en bijbehorende planningen.

3.2 Inzet mensen en middelen

3.2.1 Te betrekken afdelingen bij partijen

Vanuit de gemeente wordt bij aanvang van de samenwerking voorzien dat de volgende teams van invloed zijn op de opgave:

- Team Ruimte
- Team Vastgoed
- Team Beleid en Projecten Fysiek
- Team Communicatie
- Team Omgeving

Deze teams regelen de verdere afstemming binnen de gemeente.

Vanuit Liander wordt voorzien dat de volgende afdelingen van invloed zijn op de opgave:

- afdeling Klant & Ontwerp (K&O): relatiemanager publieke sector, gebiedsregisseur, strategisch omgevingsmanager;
- afdeling Grootverbruik, Reconstructies & Netten (GVR&N): projectmanager Intake, netspecialist;
- afdeling Grond & Recht (G&R): juridisch medewerker;
- afdeling Grote Werkpakketten (GW): operationeel omgevingsmanager

3.2.2 Centrale rollen

De Programmamanager Duurzaamheid van de gemeente en de strategisch omgevingsmanager van Liander stemmen de inhoud van deze samenwerkingsovereenkomst, de nadere overeenkomst en de buurtrealisatieplannen met elkaar af. Indien nodig worden collega's van partijen hierbij betrokken.

De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet worden binnen het team voorbereid en door ondertekening door beide partijen van kracht.

3.2.3 Mandaat van de in te zetten teams

De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet worden binnen de projectgroep voorbereid en worden na ondertekening door beide partijen van kracht. Aan de zijde van de gemeente is instemming nodig van de Programmamanager Duurzaamheid.

Aan de zijde van Liander is instemming nodig van de directeur Klant & Ontwerp.

3.2.4 Escalatie en Stuurgroep

De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet dienen genomen te worden op basis van consensus tussen de verantwoordelijken van partijen. Partijen zullen trachten geschillen die ontstaan zijn naar aanleiding van de samenwerking zoveel mogelijk in minnelijk overleg tot een oplossing te brengen. Indien de verantwoordelijken niet in consensus tot een besluit kunnen komen, dan worden deze voorgelegd aan een stuurgroep bestaande uit de onder 3.2.2 genoemde verantwoordelijken, aangevuld met de portefeuillehouder energietransitie vanuit de gemeente en de relatiemanager en gebiedsregisseur vanuit Liander.

3.2.5 Overlegvormen

Partijen spreken af een vaste maandelijkse vergaderfrequentie vast te stellen waarbij zowel procesmatige, locatie- of buurtspecifieke zaken behandeld kunnen worden.

3.3 Datagedreven samenwerking: omgang met in te zetten informatie

Ten behoeve van de samenwerking is een veelheid aan data en informatie benodigd. Partijen besluiten dat alle relevante informatie t.a.v. de opgave wederzijds wordt ontsloten en spreken af effectief informatiemanagement hierop te gaan voeren. Per onderwerp wordt nader bepaald welke informatie partijen met elkaar mogen delen. Partijen verbinden zich er aan overgedragen informatie vertrouwelijk te behandelen tenzij anders is aangegeven.

3.4 Risico's en kansen

3.4.1 Bekende bestuurlijke, proces- en productmatige risico's en kansen inclusief beheersing

Op dit proces zijn vele risico's en kansen van toepassing die binnen onder 3.2.2 genoemde team zullen worden geïdentificeerd en beheerst. De grootste aandachtspunten zijn:

- maakbaarheid van de opgave;
- het vinden van een geschikte locatie voor een middenspanningsruimte;
- weerstand van omwonenden;
- niet op tijd klaar;
- onvoldoende bemensing;
- onvoldoende middelen;
- omgaan met lopende en toekomstige relevante beleidsontwikkeling;
- geen mogelijke oplossing voor het elektriciteitsnet zonder grote ruimtelijke consequenties.

3.4.2 Benoemen beperkingen, onbekendheden in kennis

Momenteel is nog veel onduidelijk over de uiteindelijke warmteoplossingen en in- en uitbreidingsprojecten. Wanneer geen warmteoplossing is gekozen, zal worden uitgegaan van all-electric.

4. Uitwerking Communicatie en Participatie

4.1 Communicatie

Afgesproken wordt dat alle communicatie ten aanzien van de warmtetransitie, energietransitie en klimaatadaptatie door de gemeente wordt verzorgd.

Afgesproken wordt dat alle communicatie t.a.v. de implementatie van het bijbehorende toekomstvast elektriciteitsnet in gezamenlijkheid uitgevoerd zal worden door de medewerkers communicatie van beide partijen, waarbij de communicatie-uitingen door de teamverantwoordelijken worden vastgesteld voorafgaand aan publicatie. Hierbij is van belang dat goede afstemming tussen partijen noodzakelijk is om de juiste kennis naar voren te krijgen.

Communicatie-uitingen met grote maatschappelijke impact worden vooraf besproken met de in 3.2.2. genoemde personen.

4.2 Participatie

In de gemeente gaan partijen bewoners in ieder geval informeren (participatieniveau: meeweten) omtrent de locatie, vormgeving en inpassing van middenspanningsruimtes. Aanvullend wordt per buurt door partijen bekeken of locaties in aanmerking komen voor participatie door de direct omwonenden in de keuze voor het ontwerp en de groeninpassing. Per buurt wordt door partijen bekeken of de plannen qua grootte en impact meer nodig hebben.

5. Overeenkomst

5.1 Looptijd en beëindiging

Deze samenwerkingsovereenkomst heeft een looptijd tot de benoemde resultaten onder paragraaf 2.5 zijn gehaald, waarbij jaarlijks door de stuurgroep wordt geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd op de inhoud zonder nieuwe vaststelling.

5.2 Tussentijdse wijziging en onvoorzien

Deze samenwerkingsovereenkomst heeft een bindend karakter. Partijen verbinden zich eraan de samenwerking te blijven zoeken binnen de gemaakte afspraken tot de doelen conform de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 gehaald zijn. Indien de in 3.2.2. benoemde rollen het nodig achten danwel volgens de geldende mandaatregeling nodig is, worden wijzigingen op deze samenwerkingsovereenkomst schriftelijk tussen partijen overeengekomen. Bij onvoorziene omstandigheden zal dit worden besproken in de 3.2.5 genoemde stuurgroep.

Ondertekening:

Aldus overeengekomen en ondertekend

te _____

te _____

op _____

op _____

Gemeente Overbetuwe

Liander N.V.

Handtekening:

Handtekening:

E. Westerbeek
Wethouder

H. Baud
Directeur Klant & Ontwerp